

Tomasz Moździerz

Uniwersytet Jagielloński w Krakowie

 <https://orcid.org/0000-0002-2037-0469>

 tomasz.mozdzierz@doctoral.uj.edu.pl

ZAINTERESOWANIE TEMATAMI SPOŁECZNO-POLITYCZNYMI WŚRÓD MŁODZIEŻY CUDZOZIEMSKIEJ NA ZAJĘCIACH Z JĘZYKA POLSKIEGO JAKO OBCEGO

INTEREST IN TOPICS SOCIO-POLITICAL AMONG FOREIGN YOUTH
DURING POLISH LANGUAGE CLASSES AS A STRANGER

DOI: 10.24917/ycee.11093

Abstrakt:

Liczba cudzoziemców w Polsce rośnie – w tym ludzi młodych, którzy podejmują naukę języka polskiego w ramach kursu językowego przed rozpoczęciem studiów bądź w ramach samych zajęć akademickich. Niniejszy artykuł podejmuje temat zainteresowania uczących się języka polskiego jako obcego na poziomach B2 i C1 kwestiami społeczno-politycznymi proponowanymi w *Programach nauczania języka polskiego jako obcego. Poziomy A1-C2*. Analiza ocen przyznanych poszczególnym tematom przez studentów daje wgląd w to, które zagadnienia są dla nich ważne jako dla młodzieży planującej dłuższy pobyt w Polsce. Na podstawie zebranych danych sformułowano wnioski, że najważniejsze i najbardziej angażujące dla młodzieży cudzoziemskiej są kwestie związane z pracą i edukacją oraz współczesnością – zwłaszcza Internetem. Wątki kulturowe i polityczne zdają się budzić niewielką ciekawość bądź są uczącym się obojętne. Żaden punkt w ocenie respondentów nie uzyskał wyniku niższego niż 3,5/7 – interesuje ich cała polszczyzna, niemniej jednak jako niezależni użytkownicy języka i osoby u progu dorosłości zdają sobie sprawę z konieczności posiadania rozbudowanej kompetencji komunikacyjnej przede wszystkim w tematach dotyczących elementów najczęściej pojawiających się w życiu codziennym.

Słowa kluczowe:

glottodydaktyka polonistyczna; młodzież cudzoziemska; zainteresowania studentów.

Abstract:

The demographic of foreigners in Poland is expanding, notably including young individuals who enroll in Polish language courses prior to their university studies or as part of their academic curriculum. This article examines the interest levels of learners of Polish as a foreign language at the B2 and C1 proficiency levels in the socio-political topics outlined in *Programy nauczania języka polskiego jako obcego. Poziomy A1-C2* (the Curricula for Teaching Polish as a Foreign Language. Levels A1-C2). The study elucidates which topics are important to the youth preparing for an extended stay in Poland by analyzing their assessment of various Polish language subjects. The analysis of collected data reveals that topics related to employment, education, and modern developments such as the Internet, are of

paramount importance and engagement to foreign youth. In contrast, cultural and political topics seem to elicit less interest or appear indifferent to the learners. Notably, no topic received a mean grade lower than 3.5/7; they expressed interest across the whole spectrum of the Polish language topics. As autonomous users of the language and young adults, they recognize the necessity for extensive communicative competence in matters most present in everyday life.

Keywords: Polish as a foreign language, foreign youth, students' interests.

1. Wstęp

Liczba cudzoziemców w Polsce od kilku lat rośnie. Przyjeżdżają tu z wielu powodów: zarobkowo, na studia, w ucieczce przed wojną (Długosz, Izdebska-Długosz, Kryvachuk, 2022; Długosz, Izdebska-Długosz, 2024; Główny Urząd Statystyczny, 2020b, 2023a, 2024a). Ich interakcja z polskim społeczeństwem powinna być kwestią kluczową w polityce w nadchodzących latach, zwłaszcza biorąc pod uwagę spadającą dzietność Polaków (Główny Urząd Statystyczny, 2024b; Strzelecki, Kluza, Azembski, 2024). Sami imigranci, chcąc przystosować się do życia w nowych realiach, podejmują naukę polszczyzny – dobre władanie językiem kraju osiedlenia to jeden z kluczowych elementów harmonijnej integracji (Gardner, 1968, 1985, s. 62–83; Norton, McKinney, 2011).

2. Średniozaawansowani nierodzimi użytkownicy polszczyzny w Polsce

Cudzoziemcy, osiągnąwszy poziom średniozaawansowany, tj. przynajmniej B2, zyskują językową samodzielność (ALTE, 2002, s. 7). Mogą już płynnie, w sposób rozbudowany uczestniczyć w komunikacji z rodzimymi użytkownikami języka nawet na poziomie akademickim. Są w stanie nie tylko porozumieć się z Polakami, ale też dołączyć do polskojęzycznych wspólnot dyskursywnych¹,

¹ Rozumianej za Swalesem (2007, s. 24–27) jako wspólnota posługująca się tym samym językiem, tworząca własne gatunki wypowiedzi do realizacji określonych celów, która rozpoznaje fakt istnienia grupy, posiada

rozwinąwszy swoją kompetencję socjokulturową i socjolingwistyczną (ESOKJ, 2003, s. 95, 109). Poziomy średni ogólny i wyższe są jednak znacznie bardziej wymagające niż poprzednie. Omawiane tematy są złożone, a ich lista jest długa – tylko dla B2 wynosi 19 kategorii z łączną liczbą 108 podpunktów według *Programów nauczania języka polskiego jako obcego. Poziomy A1-C2*. (Janowska i in., 2016, s. 110, dalej: *Programy nauczania...*) lub 18 kategorii ze 122 podpunktami według *Standardów wymagań egzaminacyjnych* (Dz. U. 2016 poz. 405, s. 98)². Zagadnienia znacznie wykraczają poza podstawy konieczne do funkcjonowania w innym kraju, więc to przede wszystkim na studentach spoczywa odpowiedzialność za rozwój swoich kompetencji (van Ek, Trim, 2001; Rada Europy, 2003, s. 31, dalej: ESOKJ; Seretny, Lipińska, 2021; Banach, 2023, s. 190).

Naukę na poziomach B2-C1 podejmują często osoby młode, jako że certyfikat poziomu C1 daje im możliwość bezpłatnego studiowania (Dz. U. 2021 poz. 478). Są to nastolatki chcący dopiero podjąć naukę na uniwersytecie, ale też studenci polskojęzycznych kierunków dla obcokrajowców, takich jak np. studia polskie dla cudzoziemców na

mechanizmy i progi wejścia, specyficzne słownictwo oraz mechanizmy komunikacji. Odróżnia to ją od **wspólnoty językowej**, która zasadza się po prostu na znajomości wspólnego kodu.

² W glottodydaktyce polonistycznej w 2024 r. nie istnieje oficjalna podstawa programowa. Jak pisze Janowska (2011, s. 84), obie wyżej wymienione publikacje mogą pełnić podobną funkcję. Różnice między pozycjami mogłyby stanowić przedmiot osobnego artykułu. W tym miejscu warto tylko zaznaczyć, że w dużej mierze rozbieżności, przynajmniej w zakresie katalogów tematycznych, wynikają z innej szaty graficznej i użycia np. osobnego akapitu zamiast średnika, a same publikacje są treściowo powiązane (Janowska, 2015).

Wydziale Polonistyki UJ, które mają za zadanie zaznajomić słuchaczy z językiem i kulturą polską i przygotować do studiów magisterskich³. Te osoby wiążą z Polską swoją przyszłość – chcą tu pozostać przez kilka lat w trakcie kształcenia, a być może nawet osiąść na stałe. Z pewnością nauce polszczyzny mogą towarzyszyć również inne motywacje (zob. Janowska, 2011), a dokładna ich klasyfikacja powinna być przedmiotem osobnych badań.

Liczebność grupy cudzoziemskich adolescentów i młodych dorosłych rośnie, a osiedlenie i studiowanie wymaga od nich przynajmniej pewnego stopnia integracji z polskim społeczeństwem. W związku z tym, warto przeanalizować, które tematy w nauce języka polskiego budzą ich zainteresowanie, żeby w kontekście dydaktycznym lepiej projektować zajęcia, a w społecznym – lepiej zrozumieć ich jako grupę.

3. Metodologia

Niniejszy projekt podejmuje problem zainteresowania tematyką realizowaną na lekcjach języka polskiego jako obcego na poziomach B2 i C1. Celem badania jest ocena atrakcyjności katalogu tematycznego proponowanego uczniom. Analiza ich postaw umożliwi podniesienie jakości nauczania i lepsze dostosowanie materiałów do potrzeb edukacyjnych. Przedmiotem badania jest poziom zainteresowania uczniów proponowanymi tematami z zakresu społeczno-politycznego. Poszukiwano odpowiedzi na pytania, w jakim stopniu interesujące są dla młodzieży uczącej się języka polskiego jako obcego zagadnienia społeczno-polityczne zawarte w katalogu dla poziomu B2 oraz które z tych tematów wzbudzają największe zainteresowanie, a które są postrzegane jako nużące.

Badanie przeprowadzono metodą sondażu wśród uczniów i studentów w Instytucie

³ <https://igp.polonistyka.uj.edu.pl/studia/studia-i-stopnia-studia-polskie-dla-cudzoziemcow> [DW: 08.06.2024].

Glottodydaktyki Polonistycznej w okresie od lipca 2023 do maja 2024 r. Zastosowano kwestionariusz oparty na wszystkich punktach wymienionych w katalogu tematycznym dla poziomu B2 z *Programów nauczania...* (Janowska i in., 2016, s. 110). Każdemu z punktów można było przypisać wartość na skali od 1 do 7, gdzie 1 oznaczało „znużenie”, a 7 „ogromne zainteresowanie”. Oceniali oni każdy ze 127 proponowanych tematów (19 kategorii, 108 podpunktów), używając do tego liczb całkowitych. Na potrzeby niniejszego projektu wyselekcjonowano te zagadnienia, które można określić jako społeczno-polityczne. Podział dokonany został arbitralnie. Wyłonione obszary, zdaniem autora, należą do publicznej, zawodowej bądź edukacyjnej sfery życia (zob. *ESOKJ*, 2003, s. 52; Seretny, 2013), odnoszą się do kultury polskiej albo światowej, poruszają tematy państwa, są omawiane w dyskursie publicznym, odnoszą się do relacji między jednostką a społeczeństwem. W ten sposób wyselekcjonowano 45 punktów, które pochodziły z następujących kategorii nadrzędnych: praca (4/4)⁴, edukacja (5/6), zdrowie i higiena osobista (3/13), rodzina (2/8), środowisko naturalne (2/2), sport (1/5), państwo i społeczeństwo (8/8), kultura (4/4), sposoby spędzania wolnego czasu (2/4), miejsca (3/6), mieszkanie (1/4), podróże i środki transportu (1/7), media (3/3), życie codzienne (1/4), „inne tematy budzące zainteresowanie uczących się: aktualne informacje” (5/6).

Ankiety przeprowadzoną w 11 grupach na poziomie B2 i C1 wypełniło 105 osób. Na potrzeby niniejszego projektu wyselekcjonowano tych, którzy nie ukończyli 24 lat i zadeklarowali chęć dłuższego pobytu w Polsce. Granica wieku została przyjęta ze względu na to, że w tym okresie życia najwięcej osób uzyskuje w naszym kraju dyplom magisterski (zob. Główny Urząd Statystyczny, 2023, Tablica 12⁵). Pojęcia „dłuższy”

⁴ Liczba wybranych podtematów/całkowita liczba podtematów w kategorii w *Programach nauczania...*

⁵ Tablice dostępne pod adresem: <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/edukacja/edukacja/szkolnictwo-wyzsze-i-jego-finanse-w-2022-roku,2,19.html> [DW: 09.06.2024].

w odniesieniu do zamieszkania w Polsce nie zdefiniowano w kwestionariuszu, zostawiając je do wolnej interpretacji badanych.

Wyłoniono 63 osoby między 16. a 24. rokiem życia, można więc nazwać ich młodzieżą (Koiński, 2019). Średnia wieku wyniosła 19 lat, a odchylenie standardowe: 2 lata. Dwanaście osób nie ukończyło 18 lat. Respondentami byli studenci studiów polskich dla cudzoziemców UJ (1. i 2. rok studiów licencjackich; 18 osób), studiów polskich: język, kultura, społeczeństwo (3. rok studiów licencjackich; 4 osoby) oraz intensywnych kursów językowych w Szkole Języka i Kultury Polskiej IGP UJ (szkoły letniej – 3 osoby, kursów w ramach rekrutacji na studia na UJ – 9 osób,

kursów semestralnych – 29 osób). W ankiecie nie deklarowano narodowości – kwestią priorytetową był poziom języka.

4. Wyniki

W tabeli 1. przedstawiono wyniki badania – listę 45 tematów społeczno-politycznych z poziomu B2 wraz z ich kategorią nadrzędną oraz średni poziom zainteresowania nimi wśród wyselekcjonowanych studentów języka polskiego jako obcego. Każdy przedział punktowy oznaczono innym kolorem. Średnie wyniki zaokrąglono do połowy punktu.

Tabela 1.

Zainteresowanie tematami społeczno-politycznymi młodzieży cudzoziemskiej planującej dłuższy pobyt w Polsce

Nadrzędna kategoria tematyczna	Temat	Średni poziom ciekawości tematu (1–7)
Praca	warunki zatrudnienia (kwalifikacje, wymagania)	6,5
Media	Internet	6
Życie codzienne	styl życia	5,5
Praca	miejsce pracy; nazwy zawodów; rodzaje pracy	5,5
Praca	płace i zarobki	5,5
Praca	rynek pracy (bezrobocie, poszukiwanie pracy, oferty pracy); prawo pracy (warunki pracy, czas pracy, urlop, renty, emerytury, zasiłki)	5,5
Edukacja	system edukacji, rodzaje szkół, kierunki studiów	5,5
Edukacja	stopnie naukowe i administracyjne	5,5
Zdrowie	choroby XXI wieku	5,5
Kultura	dziedziny kultury (literatura, film, muzyka, taniec)	5,5
Inne tematy	stereotypy i uprzedzenia	5,5
Sposoby spędzania wolnego czasu	rozrywki	5
Sposoby spędzania wolnego czasu	uczestnictwo w kulturze	5
Mieszkanie	wynajmowanie mieszkania/domu	5
Edukacja	życie i problemy szkoły	5
Państwo i społeczeństwo	warunki życia; przestępczość	5
Państwo i społeczeństwo	wymiar sprawiedliwości	5
Państwo i społeczeństwo	podstawowe organizacje międzynarodowe; konflikty międzynarodowe	5
Kultura	wydarzenia kulturalne (premiery, festiwale, nagrody); uczestnictwo w kulturze	5
Kultura	wybitni twórcy kultury	5

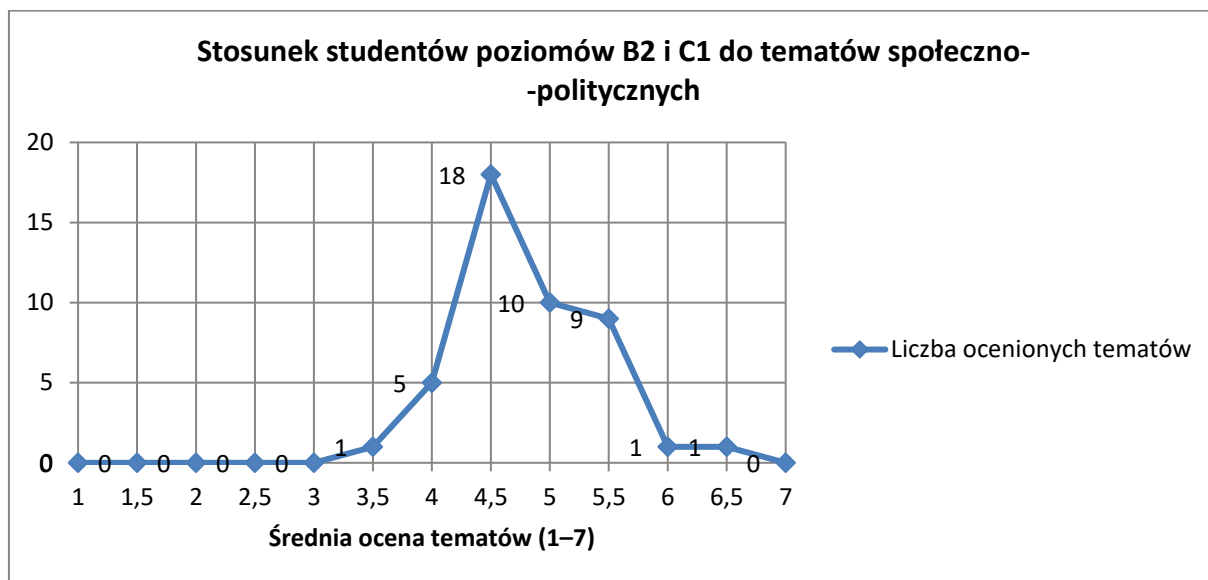
Nadrzędna kategoria tematyczna	Temat	Średni poziom ciekawości tematu (1–7)
Inne tematy	warunki życia, poziom życia; globalizacja	5
Rodzina	konflikty międzypokoleniowe	4,5
Miejsca	rodzaj, położenie i wielkość miejscowości	4,5
Miejsca	instytucje użyteczności publicznej (bank, poczta, dworzec, biblioteka, sąd)	4,5
Miejsca	miasto a wieś	4,5
Podróże i środki transportu	komunikacja miejska (połączenia, przesiadki, objazdy itp.)	4,5
Edukacja	nazwy przedmiotów szkolnych; zajęcia pozalekcyjne	4,5
Edukacja	oceny szkolne, egzaminy, testy	4,5
Zdrowie	profilaktyka (zdrowia)	4,5
Zdrowie	uzależnienia	4,5
Środowisko naturalne	świat roślin i zwierząt; ochrona przyrody	4,5
Państwo i społeczeństwo	uroczystości państwowe	4,5
Państwo i społeczeństwo	sytuacja polityczna i gospodarcza	4,5
Państwo i społeczeństwo	najważniejsze polskie partie polityczne; emigracja, tożsamość	4,5
Państwo i społeczeństwo	konflikty wewnętrzne	4,5
Państwo i społeczeństwo	organy ścigania	4,5
Kultura	polski folklor (stroje, tańce, pieśni, obyczaje)	4,5
Inne tematy	wydarzenia polityczno-społeczne	4,5
Inne tematy	transformacje ustrojowe po 1989 roku	4,5
Rodzina	historia rodziny, pochodzenie	4
Środowisko naturalne	problemy ekologiczne	4
Media	prasa; radio	4
Media	telewizja	4
Inne tematy	religijność Polaków	4
Sport	imprezy sportowe	3,5

Z uzyskanych danych wyłoniono 7 poziomów zainteresowania: 3,5 – 4 – 4,5 – 5 – 5,5 – 6 – 6,5 punktu. Wyniki prezentują neutralny lub pozytywny stosunek do proponowanych zagadnień, przy czym żadne nie osiągnęło maksymalnej oceny (7/7). Pozytywne wartości (4,5-6,5) uzyskało łącznie 39 tematów: jeden – warunki zatrudnienia – otrzymał 6,5, jeden – Internet – 6, dziewięciu przyznano 5,5, dziesięć otrzymało 5, a osiemnaście oceniono na 4,5. Pięć zagadnień sklasyfikowano neutralnie, ze średnią oceną 4. Jeden podpunkt – imprezy sportowe – otrzymał 3,5.

Najwyżej oceniane były obszary związane z pracą – wszystkie 4 podpunkty uzyskały wynik co najmniej 5,5. Równie ważna zdaje się edukacja, która stanowi element codzienności badanych. Tematy kulturowe otrzymały noty pozytywne: 5,5 lub 5, z jednym tylko wyjątkiem – polskim folklorem ocenionym na 4,5. Podobnie uplasowała się tematyka świąt państwowych. Elementy „państwa i społeczeństwa”, w których porusza się kwestie międzynarodowe uzyskały 5, natomiast punkty ujmujące Polskę jako naród/instytucję państwa – 4,5. Kategorie dotyczące człowieka

jako jednostki – warunki życia czy wymiar sprawiedliwości – oraz punkt dotyczący organizacji międzynarodowych otrzymały 5. Zagadnienia związane z historią i aktualnościami czy kulturą

polską wzbudziły umiarkowaną ciekawość (4,5) lub były traktowane obojętne (4). Rozkład stosunku respondentów do tematów prezentuje wykres 1.

Wykres 1. Stosunek studentów poziomów B2 i C1 do tematów społeczno-politycznych

(źródło: opracowanie własne)

5. Dyskusja

Przedstawione wyniki odnoszą się do sytuacji w trakcie lekcji języka polskiego jako obcego. W kontekście przygotowań do egzaminu certyfikowanego, student musi osiągnąć płynność w każdym z obszarów językowych (Komorowska, 2009, s. 10–61), jednak dorośli uczący się, najbardziej angażują się w to, co jest im najbardziej przydatne lub najbardziej ich interesuje (Humphreys, Spratt, 2008; Karawajczyk, 2009; Róg, 2019; Wodnicka-Chlipalska, 2011, s. 261). Przedstawione dane przynajmniej częściowo odzwierciedlają więc szersze niż tylko akademickie spektrum zainteresowań młodzieży zagranicznej planującej dłuższy pobyt w Polsce.

Wyniki przedstawione w tabeli 1. potwierdzają, że studenci najchętniej uczą się o rzeczach

konkretnych, związanych z codziennością. Mimo to, pierwsze miejsce zajmowane przez „warunki zatrudnienia...” może wydawać się zaskakujące wśród tak młodej grupy, głównie składającej się z osób studiujących lub przygotowujących się do podjęcia nauki na uniwersytecie. Zainteresowanie kwestią kwalifikacji jest jednak zrozumiałe, biorąc pod uwagę wpływ sytuacji na rynku pracy na wybór uczelni i kierunku. Równie ważna dla respondentów wydaje się edukacja, która stanowi element ich codzienności. W mniejszym stopniu zdają się interesować polską kulturą.

Zauważalna jest tendencja do przyznawania wyższych ocen tematom uniwersalnym i ponadnarodowym. Problematyka stereotypów i uprzedzeń jest złożona i dotyczy zarówno sfery publicznej, jak i prywatnej, oraz ma wymiar globalny oraz lokalny. Zrozumiałe jest zainteresowanie

tym obszarem ze względu na zagraniczne pochodzenie respondentów. Zagadnienia związane z historią, aktualnościami czy kulturą polską nie budzą dużego zainteresowania lub są traktowane neutralnie. Można wnioskować, że młodzież jest świadoma tego, że powinna mieć pewien poziom wiedzy na temat aktualnych wydarzeń, sytuacji polityczno-gospodarczej czy instytucji, jednak perspektywa poruszania tych kwestii na zajęciach nie budzi w nich ciekawości. Być może wynika to z wciąż jeszcze młodego wieku i braku obywatelstwa, koniecznego by otrzymać czynne prawo wyborcze. Podobnie zainteresowania nie budzą problemy ekologiczne, tradycyjne media czy religijność. Imprezy sportowe oceniane są jako niezbyt ciekawe, co może wynikać z faktu, że zaangażowanie w konkretne dyscypliny mocno łączy się z narodowością (zob. Morgan, 1997; Bairner, 2009), która nie jest dla respondentów tematem priorytetowym.

Z zebranych danych wynika, że młodzież, mimo osiągnięcia wysokiego poziomu językowego i zdolności do komunikacji na złożone tematy, niekoniecznie jest zainteresowana poszerzaniem swoich kompetencji w obszarach dotyczących polskiej polityki i kultury. To wniosek zaskakujący, ponieważ są to studenci kierunku przypominającego zagraniczne polonistyki⁶ oraz osoby planujące pobyt w Polsce przez dłuższy czas. Młodzi ludzie zdają się być skupieni bardziej na polepszaniu znajomości polszczyzny w obszarach związanych z codziennością, przede wszystkim edukacją i pracą. Interesują się również poszerzaniem słownictwa z zakresu ogólnej kultury, jednak zdecydowanie mniej ciekawości wzbudza poznanie kultury polskiej. Ważna jest dla nich ich znajomość tematu stereotypów i problematyki międzynarodowej. Być może kształcenie na temat polskiej mentalności i kultury masowej wydaje im się zbędne, jako że mają z tymi elementami

⁶ Opis systemu kształcenia w takich miejscach, jak np.: w Japonii, Chinach czy Belgii, można znaleźć chociażby u Ruszera (2012) Splissgarta (2013), Ganowskiego (2022).

do czynienia, żyjąc tutaj. Podobnie zagadnienia historyczne mogą wydawać im się znacznie mniej potrzebne niż leksyka z zakresu rozrywki, stylu życia i Internetu, której prawdopodobnie używają na co dzień.

W procesie dydaktyki języka obcego warto zwrócić uwagę na głos samych uczących się. Zebrane dane, choć mają charakter rekonesansu badawczego, wskazują tematy, o których młodzi imigranci w Polsce szczególnie chcą się uczyć. Pragną być studentami i pracownikami oraz funkcjonować bez problemu we współczesnym świecie, natomiast polityka interesuje ich w niewielkim stopniu. Pod tym względem nie różnią się od młodych Polaków (por. Izdebska-Długosz, 2015; Piechaczek-Ogierman, 2016; Jarantowska-Daczus, 2023). W przyszłości warto byłoby przeprowadzić podobne badania z uwzględnieniem czynnika narodowości i sprawdzić, czy interesujące tematy różnią się wśród studentów zależnie od kraju ich pochodzenia. Być może pozwoliłoby to lepiej zrozumieć osoby z krajów byłego ZSRR, zwłaszcza Ukrainy i Białorusi – największej populacji cudzoziemskiej w Polsce (Saturno, Gębał, 2022, s. 214).

Jako że każdy z respondentów dobrze zna co najmniej dwa języki, na koniec należy zaznaczyć fakt, że niewielkie zainteresowanie niektórymi treściami wcale nie oznacza, że nie są one dla badanych istotne. Ankieta przeprowadzana była w języku polskim i dotyczyła lekcji – prezentuje więc nastawienie respondentów w kontekście użycia polszczyzny. Być może te same tematy w języku ojczystym byłyby ocenione inaczej.

6. Podsumowanie

W niniejszym tekście zaprezentowano wyniki ankiety przeprowadzonej wśród młodzieży i młodych dorosłych uczących się języka polskiego jako obcego. Wszyscy respondenci planują w Polsce pobyt przez dłuższy czas. W ankiecie sprawdzono poziom zainteresowania tematami

społeczno-politycznymi zawartymi w *Programach nauczania...* Analiza zebranych danych pozwoliła sformułować wniosek, że respondenci w trakcie zajęć najchętniej angażują się w wątki dotyczące pracy, edukacji i Internetu. Obszary związane z kulturą w szerokim znaczeniu wywołują największe zainteresowanie, natomiast kultura polska, zagadnienia państwowe, aktualny i historyczny stan Polski – znacznie mniejsze. Uczący się to mieszkańcy naszego kraju, których kompetencja w polszczyźnie jest już na tyle wysoka, że są w stanie autonomicznie podejmować decyzje o rozwoju własnych umiejętności, jak również samodzielnie ocenić przydatność poruszanych tematów w życiu. Przeprowadzona analiza jasno pokazuje, że dla tych młodych ludzi najważniejsze są te kwestie, które pozwolą im funkcjonować bez problemów w polskojęzycznej zawodowej i edukacyjnej sferze życia. Nie oznacza to, że inne tematy ich nużą – respondenci zdają się być zainteresowani polszczyzną w całości, niemniej jednak są też świadomi swoich priorytetów.

Bibliografia

- ALTE. (2002). *The ALTE can do project. Framework*. Pobrane 22 maja 2024 z: <https://www.cambridgeenglish.org/images/28906-alte-can-do-document.pdf>
- Bairner, A. (2009). National sports and national landscapes: In defence of primordialism. *National Identities*, 11(3), 223–239. <https://doi.org/10.1080/14608940903081101>
- Banach, M. (2023). Wybrane aspekty pisania w percepcji i doświadczeniach uczących się języka polskiego jako obcego na poziomie B2 (na podstawie badania ankietowego). *Acta Universitatis Lodzianis. Kształcenie Polonistyczne Cudzoziemców*, 30, 189–201. <https://doi.org/10.18778/0860-6587.30.12>
- Długosz, P., Izdebska-Długosz, D. (2024). *Uchodźczyne wojenne z Ukrainy: dwa lata od inwazji*. Wydawnictwo Academicon. <https://doi.org/10.52097/acapress.9788367833110>
- Długosz, P., Izdebska-Długosz, D., Kryvachuk, L. (2022). *Problemy ukraińskich uchodźców przebywających w Polsce*. <https://doi.org/10.13140/RG.2.2.14921.01125>
- Ganowski, Y. (2022). Studia polonistyczne poza Polską: kompleksowy przykład Brukseli (ULB). *Polonistyka. Innowacje*, 1(5), 73–88. <https://doi.org/10.14746/pi.2022.15.7>
- Gardner, R. C. (1968). Attitudes and motivation: Their role in second language acquisition. *TESOL Quarterly*, 2(3), 141–150. <https://doi.org/10.2307/3585571>
- Gardner, R. C. (1985). *Social psychology and second language learning: The role of attitudes and motivation*. Edward Arnold. [https://doi.org/10.1016/0346-251x\(87\)90081-9](https://doi.org/10.1016/0346-251x(87)90081-9)
- Główny Urząd Statystyczny. (2020a). *Populacja cudzoziemców w Polsce w czasie COVID-19*. Pobrane 8 czerwca 2024 z: <https://stat.gov.pl/statystyki-eksperymentalne/kapital-ludzki/populacja-cudzoziemcow-w-polsce-w-czasie-covid-19,12,1.html>
- Główny Urząd Statystyczny. (2020b). *Sytuacja demograficzna Polski do 2019 r. Migracje zagraniczne ludności w latach 2000–2019*. Pobrane 7 czerwca 2024 z: <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ludnosc/migracje-zagraniczne-ludnosc/sytuacja-demograficzna-polski-do-roku-2019-migracje-zagraniczne-ludnosc,16,1.html>
- Główny Urząd Statystyczny. (2023a). *Cudzoziemcy wykonujący pracę w Polsce w 2022 r.* Pobrane 5 czerwca 2024 z: <https://stat.gov.pl/statystyki-eksperymentalne/kapital-ludzki/cudzoziemcy-wykonujacy-prace-w-polsce-w-2022-roku,15,1.html>
- Główny Urząd Statystyczny. (2023b). *Szkolnictwo wyższe i jego finanse w 2022 r.* Pobrane 3 czerwca 2024 z: <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/edukacja/edukacja/szkolnictwo-wyzsze-i-jego-finanse-w-2022-roku,2,19.html>
- Główny Urząd Statystyczny. (2024a). *Cudzoziemcy wykonujący pracę w Polsce we wrześniu 2023 r.* Pobrane 5 czerwca 2024 z: <https://stat.gov.pl/statystyki-eksperymentalne/kapital-ludzki/cudzoziemcy-wykonujacy-prace-w-polsce-we-wrzesniu-2023-roku,15,10.html>
- Główny Urząd Statystyczny. (2024b). *Tabl. 7 Stan i ruch naturalny ludności*. Pobrane 6 czerwca 2024 z: <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/inne-opracowania/informacje-o-sytuacji-spoleczo-gospodarczej/biuletyn-statystyczny-nr-42024,4,149.html>
- Humphreys, G., & Spratt, M. (2008). Many languages, many motivations: A study of Hong Kong students' motivation to learn different target languages. *System*, 36(2), 313–335. <https://doi.org/10.1016/j.system.2007.09.010>
- Izdebska-Długosz, D. (2015). Czy naprawdę tak bardzo się różnimy? Studenci polscy i ukraińscy o sobie nawzajem – komunikat z badań. *Youth in Central and Eastern Europe. Sociological studies*, 2(4), 46–66.
- Janowska, I. (2011). Profil dorosłego uczącego się języka polskiego jako obcego, czyli kto, gdzie, dlaczego i w jaki sposób uczy się języka polskiego w naszym kraju? *Neofilolog*, 37, 75–86. <https://doi.org/10.14746/n.2011.37.6>
- Janowska, I. (2015). Standardy wymagań egzaminacyjnych. W: E. Lipińska, A. Seretny (red.), *Umiejętność rozumienia i tworzenia tekstów w świetle standardów wymagań egzaminacyjnych oraz Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego* (ss. 31–37). Księgarnia Akademicka.
- Janowska, I., Lipińska, E., Rabiej, A., Seretny, A., Turek, P. (red.). (2016). *Programy nauczania języka polskiego jako obcego. Poziomy A1-C2*. Księgarnia Akademicka.
- Jarantowska-Daczkus, M. (2023). *System wartości młodzieży licealnej w rzeczywistości globalizującego się świata*. Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu.
- Karawoziuk, W. (2009). Kształcenie dorosłych w ujęciu andragogicznym. *Colloquium*, 1, 95–108.
- Komorowska, H. (2009). *Metodyka nauczania języków obcych*. Fraszka Edukacyjna.
- Konieczny, M. (2019). Polityka młodzieżowa w Polsce – podstawowe zagadnienia. W: M. Jeżowski, J. Dąbrowska-Resiak (red.), *Encyklopedia Komisji Europejskiej Youth Wiki* (t. 1, ss. 6–37). Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji.

- Morgan, W. J. (1997). Sports and the making of national identities: A moral view. *Journal of the Philosophy of Sport*, 24(1), 1–20. <https://doi.org/10.1080/00948705.1997.9714536>
- Norton, B., & McKinney, C. (2011). An identity approach to second language acquisition. W: D. Atkinson (ed.), *Alternative approaches to second language acquisition* (ss. 73–94). Routledge.
- Piechaczek-Ogierman, G. (2016). Cele życiowe i aspiracje społeczno-polityczne uczniów szkół gimnazjalnych polsko-czeskiego pogranicza czeskiego pogranicza. *Studia Pedagogiczne. Problemy Społeczne, Edukacyjne i Artystyczne*, 28, 171–185.
- Rada Europy (2003) *Europejski system opisu kształcenia językowego: uczenie się, nauczanie, ocenianie*. Wydawnictwa CODN.
- Róg, T. (2019). O źródłach motywacji w kontekście edukacji językowej dorosłych. *Neofilolog*, 37, 121–132. <https://doi.org/10.14746/n.2011.37.10>
- Ruszer, A. (2012). Polonistyka jest atrakcyjną ofertą. *Postscriptum Polonistyczne*, 2(10), 357–358.
- Saturno, J., Gębal, P. (2022). Interkomprehensja w nauczaniu języka polskiego jako obcego (jpjo) Słowian wschodnich. *Acta Universitatis Lodzianis. Kształcenie Polonistyczne Cudzoziemców*, 29, 213–229.
- Seretny, A. (2013). Standaryzacja wymagań w testowaniu znajomości języka polskiego jako obcego. *Języki obce w szkole*, 57(3), 26–33.
- Seretny, A., Lipińska, E. (2021). Poziom B2 jako węzłowy etap w osiągnięciu biegłości językowej. *Acta Universitatis Lodzianis. Kształcenie Polonistyczne Cudzoziemców*, 28, 21–46. <https://doi.org/10.18778/0860-6587.28.02>
- Spisgart, T. (2013). Studia polonistyczne w Japonii. Historia oraz perspektywy rozwoju. *Gdańskie Studia Azji Wschodniej*, 3, 112–122.
- Strzelecki, P., Kluza, S., Azembski, R. (2024). *Polska polityka migracyjna. Uwarunkowania i rekomendacje*. Wydawnictwo Jedność.
- Swales, J. (2007). *Genre Analysis. English in academic and research settings*. Cambridge University Press.
- van Ek, J. A., & Trim, J. L. M. (2001). *Vantage*. Cambridge University Press.
- Wodniecka-Chlipalska, Z. (2011). Dwujęzyczność. Właściwości dwujęzycznego umysłu i specyfika badań nad dwujęzycznością. W: I. Kurcz, H. Okuniewska (red.), *Język jako przedmiot badań psychologicznych. Psycholingwistyka ogólna i neurolingwistyka* (ss. 253–283). SWSP Academica.

Akty prawne:

- Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 lutego 2016 r. w sprawie egzaminów z języka polskiego jako obcego Dz. U. 2016 poz. 405. Pobrane 20 maja 2024 z: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20160000405>
- Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 1 marca 2021 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce Dz. U. 2021 poz. 478. Pobrane 20 maja 2024 z: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20210000478>